

CLIMA EMPRESARIAL (XIV)

MILLORS PERSPECTIVES TURÍSTIQUES?

A tots els sectors empresarials turístics, encara que amb distinta intensitat, s'ha detectat una millora de les perspectives (o, més ben dit, una reducció del "pessimisme" empresarial) per a la propera temporada alta 2010. Les investigacions de diverses institucions preveuen una millor ocupació, però no queda clar que aquest augment de visitants es tradueixi automàticament en major nombre d'estades o en major despesa dels turistes. És a dir, pareix que la incertesa s'ha instal·lat entre els empresaris de Balears. Darrera aquesta sensació s'hi troba, com no podia ser d'una altra manera, la crisi econòmica, però també s'han de tenir en compte altres factors. Uns, exògens, com les mesures del Govern Central per fer front a la crisi i al dèficit o, de caire més conjuntural, els efectes del núvol de cendres volcàniques; uns altres, endògens, com la constatació de que una part significativa de la nostra oferta turística és repetitiva i obsoleta o la urgent necessitat de fer el nostre producte més competitiu.

EXPECTATIVES EMPRESARIALS. TEMPORADA ALTA 2010 (comparació amb 2009)

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Millor	8,0%	6,0%	9,5%	9,5%	8,2%
Igual	87,0%	88,0%	86,0%	87,5%	87,1%
Pitjor	5,0%	6,0%	4,5%	3,0%	4,6%
Índex sintètic	+3,0	0,0	+5,0	+6,5	+3,6

TAULA N°1

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2010

La taula número 1 reflecteixen les **expectatives** que té el conjunt d'empresaris turístics de cada una de les illes per aquesta temporada que ara comença, sempre respecte l'any 2009. També s'ofereixen les xifres globals de les Balears i, a tall de resum, un indicador sintètic.

Tal i com es pot comprovar, una majoria de l'empresariat (87,1%) considera que la temporada que ara comença serà similar a la de l'any passat. Aquesta dada es pot interpretar des de dues vessants: una negativa, doncs la temporada turística de 2009 no fou satisfactòria, i una positiva, donada la gran disminució d'empresaris que opinen que la temporada 2010 serà pitjor (d'un 27,9% s'ha passat a un escàs 4,6%).

Per illes, cal destacar que els empresaris **eivissencs** i **formenterencs** són els que veuen la temporada amb més optimisme, seguits d'aprop pels **mallorquins**. A l'altre costat de la balança hi trobem **Menorca**, on l'empresariat té la visió més negativa de les illes envers la temporada 2010.

Aquest primer quadre serveix de resum de tota la investigació, però, com és lògic, necessita ser analitzat i desglossat per arribar a una visió correcta i profunda de la situació turística actual. Per aquest motiu, analitzarem aquestes dades separant els empresaris del sector de l'**allotjament**, amb les seves diverses tipologies, i els empresaris de l'**oferta complementària**, també desglossats en distintes categories.

Amb la col·laboració de

**Govern
de les Illes Balears**
Conselleria de Turisme

ALLOTJAMENT: MILLOR OCUPACIÓ?

Les relativament noves característiques del negoci turístic (liberalització del transport aeri, aparició de les companyies de baix cost, aplicació de les noves tecnologies en la comercialització...), han canviat el model "clàssic", quan els empresaris d'allotjament turístic sabien amb força antelació quina seria la seva ocupació real. Aquest fet, sumat a la crisi econòmica generalitzada (que també afecta als països emissors) i a situacions conjunturals no controlables (els efectes de les cendres volcàniques), pot generar una certa incertesa en el sector, encara que les xifres d'enguany són sensiblement millors que les de la temporada passada.

PERSPECTIVES DE LA TEMPORADA ALTA 2010 (comparació amb 2009)

TAULA N°2

		Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Allotjament <i>Índex sintètic: +7,8</i>	Millor	12,0%	9,0%	13,0%	13,0%	11,8%
	Igual	83,0%	86,0%	83,0%	85,0%	84,2%
	Pitjor	5,0%	5,0%	4,0%	2,0%	4,0%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2010

Al conjunt de les empreses d'allotjament els resultats empresarials per a la temporada alta 2010 es perceben amb menys pessimisme que l'any passat. Així doncs, al voltant d'un 12-13% dels empresaris d'allotjament de **Mallorca, Eivissa i Formentera** tenen unes perspectives positives per a la propera temporada (a més, cal destacar l'escàs nombre d'empresaris formenterencs que es declaren pessimistes). A la part més negativa es situa **Menorca**, on l'empresariat té la visió més pessimista de Balears. Com es pot comprovar, la majoria de l'empresariat (**84,2%**) creu que la temporada serà similar a la de 2009. Això pot reflectir una sensació d'incertesa, doncs les previsions afirmen que millorarà l'ocupació però no queda clar com es comportaran altres variables tan importants com el nombre d'estades o la despesa per turista. Es pot afirmar que la crisi econòmica encara influeix en les expectatives.

Si analitzam per tipologies d'allotjament, es pot veure com el sector amb una percepció més positiva són els **hotels "convencionals"**. Un 14,3% d'aquest empresaris hotelers consideren que aquesta temporada serà millor que la de l'any passat. Aquesta dada, sumada a la rellevant disminució dels que opinen just el contrari, permet albirar una temporada més positiva que la de 2009.

En qualsevol cas, dins el **turisme residencial**, amb un 11,5%, i els **apartaments turístics**, amb un 12%, també ha augmentat de manera significativa el nombre d'empresaris "optimistes" envers aquesta temporada.

Per últim, el **turisme rural**, encara que hagi millorat les seves perspectives, es situa a la cua de la recuperació, sempre segons les perspectives empresarials.

ANÀLISI PER TIPOLOGIA D'ALLOTJAMENT

TAULA N°3

		Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Hotels <i>Índex sintètic: +10,7</i>	Millor	15,0%	10,0%	16,0%	16,0%	14,3%
	Igual	81,0%	84,5%	81,0%	82,0%	82,1%
	Pitjor	4,0%	5,5%	3,0%	2,0%	3,6%
Apartaments turístics <i>Índex sintètic: +7,4</i>	Millor	12,0%	10,0%	12,0%	12,0%	11,5%
	Igual	83,0%	84,5%	84,0%	86,0%	84,4%
	Pitjor	5,0%	5,5%	4,0%	2,0%	4,1%
Turisme residencial <i>Índex sintètic: +7,7</i>	Millor	12,0%	8,0%	14,0%	14,0%	12,0%
	Igual	83,0%	86,0%	82,0%	84,0%	83,7%
	Pitjor	5,0%	6,0%	4,0%	2,0%	4,3%
Turisme rural <i>Índex sintètic: +4,8</i>	Millor	9,0%	9,0%	9,0%	10,0%	9,3%
	Igual	85,0%	82,0%	86,0%	88,0%	86,2%
	Pitjor	6,0%	5,0%	5,0%	2,0%	4,5%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2010

OFERTA COMPLEMENTÀRIA: INTERROGANTS

La denominada oferta complementària és en realitat l'oferta primària o bàsica, simplement perquè els turistes, quan escullen una destinació no ho fan pensant fonamentalment en l'allotjament (encara que sigui important), sinó en els diferents productes que s'ofereixen en una zona determinada. Precisament aquesta diversitat de productes és el que hauria de ser la nostra oferta complementària, i no només bars, restaurants i comerços quasi calcats, oferint "més del mateix" i, en excessives ocasions, obsolets.

PERSPECTIVES DE LA TEMPORADA ALTA 2010 (comparació amb 2009)

TAULA N°4

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Millor	4,0%	3,0%	6,0%	6,0%	4,7%
Igual	91,0%	90,0%	89,0%	90,0%	90,0%
Pitjor	5,0%	7,0%	5,0%	4,0%	5,3%

Oferta Complementària
Índex sintètic: -0,5

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2010

Dues són les dades més destacables en referència a l'oferta complementària del sector turístic de Balears: la primera, que, malgrat la rellevant millora respecte la investigació de 2009, encara continua amb xifres negatives (no s'observen bones perspectives). La segona, que l'oferta complementària sempre es situa per darrera el sector de l'allotjament, doncs, per molt que millori l'ocupació, depèn fonamentalment de la despesa que realitzen els turistes.

Així, un **90%** de l'empresariat balear dedicat a l'oferta complementària creu que aquesta temporada serà similar a la de l'any passat, el que significa que les expectatives no són bones. A més, s'han de destacar els casos de **Mallorca** i, sobretot, **Menorca**, illes on es detecta un major pessimisme envers la temporada alta que ara comença.

Si realitzam l'anàlisi per sectors, es pot comprovar com en el sector de la **restauració**, amb tota la seva complexitat

(bars, restaurants...), és on hi ha unes millors expectatives, encara que la tònica general sigui d'incertesa.

Per contra, el subsector més afectat per unes perspectives negatives és el **comerç turístic** (especialment a Menorca), on no veuen clar que una millor ocupació es reflecteixi en majors vendes (sense parlar de la necessària reforma d'aquesta oferta, excessiva, repetitiva, i en molts de casos, obsoleta).

Per part seva, el subsector dels **transports**, tant discrecionals (trànsfers als hotels, servei d'excursions...) com els taxis, es veuen afectats per la fluctuació dels índexs d'ocupació, però també pels diversos modes de contractació i per la manera en que els turistes passen i viuen les seves vacances.

Per últim, el subsector **oci** es situa al voltant de la mitjana.

ANÀLISI PER TIPOLOGIA DE L'OFERTA COMPLEMENTÀRIA

TAULA N°5

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	ILLES BALEARS
Millor	6,0%	5,0%	7,0%	7,0%	6,3%
Igual	89,0%	89,0%	88,0%	88,0%	88,5%
Pitjor	5,0%	6,0%	5,0%	5,0%	5,2%
Millor	4,0%	2,0%	6,0%	6,0%	4,5%
Igual	90,0%	90,0%	89,0%	91,0%	90,0%
Pitjor	6,0%	8,0%	5,0%	3,0%	5,5%
Millor	3,0%	2,0%	4,0%	5,0%	3,5%
Igual	91,0%	91,0%	90,0%	92,0%	91,0%
Pitjor	6,0%	7,0%	6,0%	3,0%	5,5%
Millor	3,0%	3,0%	7,0%	6,0%	4,7%
Igual	94,0%	90,0%	89,0%	89,0%	90,6%
Pitjor	3,0%	7,0%	4,0%	5,0%	4,7%

Restauració:
bars, restaurants...
Índex sintètic: +1,1

Comerç turístic
Índex sintètic: -1,0

Transport:
taxi, discrecional...
Índex sintètic: -2,0

Oci: sales de festa, esports...
Índex sintètic: 0,0

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2010

L'ESTACIONALITAT: ASSIGNATURA PENDENT

Pràcticament des de l'inici del negoci turístic a la nostra comunitat, la necessitat de rompre l'estacionalitat ha estat un argument bàsic de multitud d'empresaris, polítics i professionals. Malgrat això, aquesta estacionalitat no tan sols ha esdevingut crònica, sinó que s'ha anat agreujant cada cop més (temporades més curtes). Potser ja ha arribat el moment de passar de les paraules als fets, i d'analitzar amb serietat quins dels nostres productes turístics són susceptibles de ser utilitzats durant la temporada baixa, i quines han de ser les vies de comercialització. Elaborar un Pla de Màrqueting és molt positiu i fins i tot necessari, però s'ha d'analitzar si és útil i com es pot posar en marxa.

DEBILITATS DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA N° 6

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva ocupació del territori	33,5	34,0	43,0	26,0	31,0
Excessiva estacionalitat	85,0	84,0	88,0	84,0	84,0
Escassa competitivitat	75,0	77,0	78,0	75,0	70,0
Treball de baixa qualitat	28,3	28,0	32,0	26,0	27,0

% respostes afirmatives

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2010

A més d'analitzar les perspectives per a la propera temporada, és interessant conèixer quins són els principals problemes detectats per l'empresariat turístic balear.

Com es pot comprovar a la taula N°6, i com ja s'ha comentat, l'**estacionalitat** és el principal problema de l'activitat turística, seguit de l'**escassa competitivitat del nostre producte**. Sens dubte, aquesta es deu a l'estacionalitat, però aquest no és l'únic motiu. És un fet que no podem competir en preus, i això fa imprescindible posar en valor altres inputs que estimulin no només els mercats "genèrics" sinó també

segments concrets.

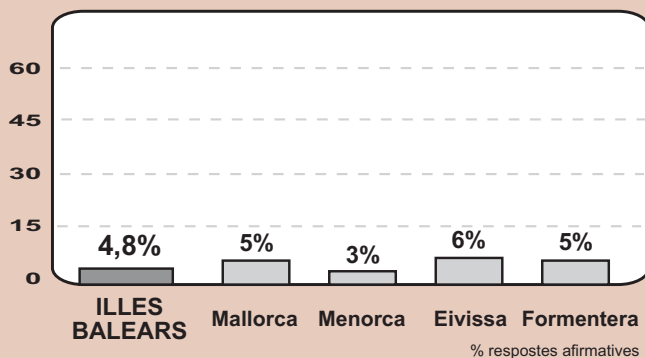
No deixa de ser significatiu que només un 33,5% dels nostres empresaris turístics consideri una debilitat l'**excessiva ocupació del nostre territori**, i més si tenim en compte que la natura i el medi ambient són, o haurien de ser, uns d'aquests valors afegits. Aquesta preocupació és bastant més elevada a Menorca.

La **baixa qualificació del treball** relacionat amb el sector pareix no preocupar excessivament als empresaris.

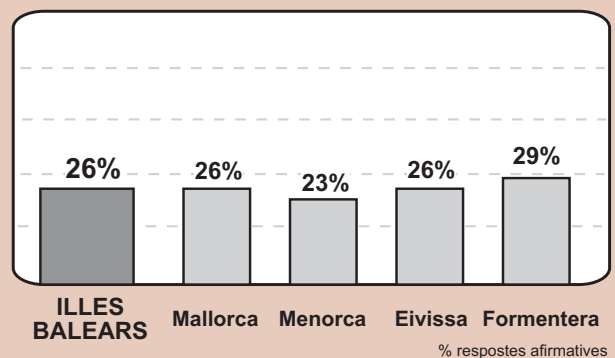
L'OCUPACIÓ LABORAL NO ÉS BONA

TAULA N°7

ES CREARAN NOUS LLOCS DE FEINA

ES MANTINDRAN ELS LLOCS DE FEINA

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2010

La taula adjunta resulta altament significativa: l'empresariat turístic de les Balears considera majoritàriament que a la temporada alta 2010 **no es crearan nous llocs de feina** dins el conjunt de l'activitat turística.

No obstant, el més preocupant és que un quasi tres de cada quatre empresaris creuen que **no es mantindran els**

llocs de feina ja existents. Aquesta dada és encara més negativa a l'illa de Menorca.

Aquesta percepció pot afectar de manera rellevant als denominats fixos discontinus, i especialment a les persones que mantenen una activitat concretada bàsicament en els sis mesos de la temporada alta turística.